

Apostolien teot 15

Apt.11:4-30

Viime kerralla tässä Alusta alkaen –ohjelmassa pääsimme Apostolien tekojen 11. luvun alkuun. Kuulimme, kuinka Pietari oli puhunut Joppe –nimisessä kaupungissa evankeliumia Jeesuksesta Cornelius –nimisen roomalaisen pakanan talossa. Silloin kaikki kuulijat olivat tulleet uskoon ja Jumalan Pyhä Henki oli tullut heihin. Niinpä Pietari oli kastanut heidät kristityiksi.

Se oli ollut outo tapahtuma, sillä siihen mennessä kristittynä oleminen oli ollut ainoastaan juutalaisten juttu. Ei-juutalaisia oli pidetty Jumalan kansaan kuulumattomina, koska he eivät pitäneet Mooseksen lakia eivätkä noudattaneet juutalaisia puhtaussäännöksiä. Siksi Jerusalemin juutalaiskristityt alkoivat syytellä Pietaria, kun hän palasi heidän luokseen: ”Sinä olet vierailut ympärileikkaamattomien luona ja aterioinut heidän kanssaan.”

Pietarin selonteko Jerusalemissa

Jatkamme Apostolinen tekojen luvun 11 jakeesta 4

Silloin Pietari kertoi heille alusta alkaen, kuinka kaikki oli tapahtunut: "Minä olin Joppen kaupungissa ja rukoilin. Silloin jouduin hurmoksiin ja näin näyn. Taivaasta tuli alas, aivan minun eteeni, ikään kuin suuri purjekangas neljästä kulmastaan kannateltuna. Kun jäin katsomaan sitä, näin siinä kaikenlaisia maan eläimiä, nelijalkaisia, petoja ja matelijoita, sekä taivaan lintuja. Ja minä kuulin äänen, joka sanoi: 'Nouse, Pietari! Teurasta ja syö!' Minä vastasin: 'Ei, ei, Herra! En ole koskaan pannut suuhuni mitään epäpuhdasta tai kiellettyä.' Silloin ääni taas puhui taivaasta: 'Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sinä sano epäpuhtaaksi.' Tämä tapahtui kolmesti. Sitten kaikki temmattiin takaisin taivaaseen (Apt. 11:4-10)

Pietari oli Jerusalemin kristillisen seurakunnan johtaja. Hänen eräänä tehtävänä oli valvoa muitten kristittyjen uskoa ja elämää. Nyt hän joutui tekemään muille tiliä omista toimistaan.

Hän kertoi heille syyn toimintaansa pakanain parissa. Hän kertoi Jumalalta saamastaan näystä. Kun Pietari kertoi siitä, kuulijat jäivät varmasti ihmettelemään sen merkitystä. Seuraavaksi Pietari paljasti sen heille:

"Juuri silloin seisahtui kolme miestä sen talon eteen, jossa me olimme. Heidät oli Kesareasta lähetetty minun luokseni. Henki sanoi minulle, että minun oli epäroimättä lähdettävä heidän mukaansa. Myös nämä kuusi veljeä lähtivät kanssani, ja niin me menimme sen miehen kotiin. Hän kertoi meille nähneensä talossaan enkelin. Enkeli oli sanonut hänelle: 'Lähetä miehiä Joppen noutamaan tänne Simon, toiselta nimeltä Pietari. Hän puhuu sinulle, ja niiden sanojen voimasta sinä pelastut, sinä ja koko perhekuntasi.' Ja kun aloin puhua, laskeutui Pyhä Henki heihin niin kuin alussa meihin. Silloin muistin, mitä Herra oli sanonut: 'Johannes kastoi vedellä, mutta teidät kastetaan Pyhällä Hengellä.' Jos siis Jumala silloin, kun heistä tuli Herraan Jeesukseen

uskovia, antoi heille samanlaisen lahjan kuin meille, mikä olin minä estämään Jumalaa?" (Apt. 11:11-17).

Tuossa kohdassa huomioni kiinnittyy siihen, kuinka merkittävää oikea Jumalasta puhuminen on. Pietarin mukaan enkeli oli sanonut Corneliukselle Pietarista näin: ” Hän puhuu sinulle, ja niiden sanojen voimasta sinä pelastut, sinä ja koko perhekuntasi.” Näin evankeliumin sanat vaikuttavat. Ei kristinuskon peruskäsite ole mikään hiljaisuus. Sen perusta ovat sanat Jeesuksesta ja hänen tuomastaan pelastuksesta. Sellaiset sanat tuovat yhteyden Jumalaan. Kertoihan Pietari ”Ja kun aloin puhua, laskeutui Pyhä Henki heihin niin kuin alussa meihin.” Sellaista kristillisen saarnan pitäisi olla. Se on Jumalan armon väline, jonka kautta Jumalan Pyhä Henki vaikuttaa kuulijoissa.

Mikä Pietarin puheen tähtäyspiste oli? Se oli tämä: jos Jumala oli antanut pakanoille uskon lahjan ja Pyhän Hensensä, niin eivät kai Jerusalemin kristityt voineet evätä heiltä kastetta, sen enempää kuin Pietarikaan? Eivät voineet. Pietari oli siis tehnyt aivan oikein, kun oli kastanut uskoon tulleita pakanoita sekä osoittanut heille kristillistä veljeyttä syömällä heidän kanssaan.

Siihen Jerusalemin juutalaiskristityillä ei ollut vastaan sanomista:

Tämän kuultuaan kaikki rauhoittuivat ja ylistivät Jumalaa sanoen: "Jumala on siis avannut pakanoillekin tien kääntymykseen ja elämään." (Apt. 11:18)

Antiokian seurakunnan synty

Ne, jotka Stefanoksen surmaamisesta alkaneen vainon tähden olivat hajaantuneet, kulkivat Foinikiaan, Kyprokseen ja Antiokiaan saakka mutta eivät julistaneet sanaa muille kuin juutalaisille. Heidän joukossaan oli kuitenkin muutamia kyproslaisia ja kyreneläisiä, jotka Antiokiaan saavuttuaan saarnasivat myös kreikkalaisille hyvää sanomaa Herrasta Jeesuksesta. Herran käsi oli heidän tukenaan, ja suuri joukko ihmisiä kääntyi ja uskoi Herraan (Apt. 11:19-21).

Tässä kerrotaan siis pakanalähetyksen laajenemisesta. Pietari oli aloittanut sen Corneliuksen perhekunnan parissa, mutta isomman vaihteen päälle lyövät kyproslaiset ja kyreneläiset, nimeltä mainitsemattomat kristityt, jotka alkoivat saarnata Jeesuksesta Antiokiassa asuville kreikkalaisille pakanoille.

Se oli kristinuskon kannalta ratkaiseva teko. Antiokia oli kansainvälinen suurkaupunki, moderni kaupunki, Syyrian provinssin pääkaupunki ja Rooman imperiumin kolmanneksi väkirikkain kaupunkin Rooman ja Alexandrian jälkeen. Sinne kotiuduttuaan kristinuskko oli laajentunut syrjäkulmien ulkopuolelle, urbaanin maailman sykkeeseen. Enää se ei myöskään ollut pelkästään juutalaisuuden tai sen *hang around* –jäsenten eli juutalaisuutta hännystelevien ns. *jumalaapelkääväisten* juttu, vaan se oli ylittänyt juutalaisen ja pakanamaailman välisen rajan. Pakanuudesta kristinuskoon kääntyneitä ihmisiä ei ympärileikattu. Heistä ei tullut juutalaisia heidän uskoessaan Jeesukseen ja ottaessaan vastaan kasteen

Pakanalähetyksen sanoma oli ”sanoma Herrasta Jeesuksesta”. Roomalaisessa maailmassa kunnioitettiin monia ”herroja” eli jumalolentoja. Kaikkien oli uskonnosta riippumatta palveltava myös keisaria, tai oikeammin keisarin ”suojelushenkeä” (genius). Tällaisessa kulttuurisessa ilmapiirissa varhaisimpien kristittyjen uskontunnustus oli ”Jeesus on Herra”. Se oli taisteluhuuto ja iskulause. Jeesus oli ainoa Herra ja ainoa Jumalan Poika; ei keisari, eivät kreikkalais-roomalaiset jumalat tai jumalattaret.

Tästä kantautui tieto Jerusalemin seurakunnalle, ja seurakunta lähetti Barnabaksen Antiokiaan. Kun hän perille tultuaan näki, mitä Jumalan armo oli saanut aikaan, hän ilahtui ja kehotti kaikkia järkkymättä pysymään uskossa Herraan. Hän oli hyvä mies, täynnä Pyhää Henkeä ja uskoa. Yhä enemmän oli niitä, jotka liittyivät Herran omien joukkoon (Apt. 11:22-24).

Jerusalemin seurakunta halusi tietää, että mitä Antiokiassa oli tapahtunut. He lähettivät luotetun miehen nimeltä Barnabas ottamaan asiasta selvää.

Barnabas näyttää olleen erityisen sympaattinen mies. Hänestä on aiemmin apostolien teoissa kerrottu, että hän oli Kyproksesta kotoisin oleva leeviläinen, siis juutalaiseen pappisheimoon kuuluva. Hän oli myynyt omaisuutensa kristinuskoon kääntyttyään ja antanut rahat seurakunnan kassaan (4:36-37). Hän oli se mies, joka auttoi Paavalia pääsemään sisään Jerusalemin seurakuntaan, joka aluksi pelkäsi häntä hänen epäilyttävän menneisyytensä vuoksi (9:27). Tässä kohden kerrotaan, että Barnabas oli ”hyvä mies”. Sellaista ei Apostolien teoissa sanota kenestäkään toisesta.

Tämä hyvä ja Pyhää Henkeä oleva mies ei löytänyt mitään huomautettavaa Antiokian seurakunnasta. Hän ei vaatinut uusia kristittyjä ympärileikkauttamaan itseään eikä vaatinut heitä noudattamaan juutalaisia ruokasäännöksiä. Hän ainoastaan kehotti heitä ”järkkymättä pysymään uskossa Herraan”.

Se onkin olennaista. Että on kastettu ja pysyy järkkymättä uskossa Herraan.

Barnabas tarvitsi jonkun, joka osaisi opettaa vastakääntyneitä pakanoita tässä, että he voisivat ”pysyä järkkymättä uskossa Herraan”. Hän varmaankin muisti silloin vanhan kamunsa Sauluksen, jonka hän oli auttanut sisään Jerusalemin seurakuntaan, mutta joka oli aiheuttanut siellä kärkeä juutalaisten kanssa ja oli siksi lähetetty kotiseudulleen Vähä-Aasiaan.

Barnabas lähti sitten Tarsokseen etsimään Saulia ja löydettyään toi hänet Antiokiaan. Yhdessä he toimivat seurakunnan keskuudessa kokonaisen vuoden, ja suuri joukko ihmisiä sai heiltä opetusta. Antiokiassa alettiin ensimmäiseksi käyttää opetuslapsista nimitystä kristitty (Apt. 11:25-26).

Miten tärkeää onkaan opettaa ihmisille sitä, mitä elämä kristittynä on. Pelkkä uskomisen ja kaste riittävät tekemään ihmisestä kristityn, Jeesuksen opetuslapsen ja Jumalan lapsen. Mutta tosiasia on myös se, että pysyäkseen tässä uskossa ihminen tarvitsee ns. ”Jumalan sanan ravintoa”. Hänelle on

opetettava evankeliumia ja Jumalan tahtoa. Sanoihan Jeesuskin apostoli Pietarille: ”Ruoki minun lampaitani”. Tätä hommaa Barnabas ja Saul tekivät Antiokian seurakunnassa. Saulus oli siinä ilmeisen hyvä, ja juuri siksi Barnabas oli hänet Tarsoksesta hakenut. Seurakunta vakiintui, mistä eräänä osoituksena on se, että sen jäseniä alettiin kutsua ”kristityiksi” (*Christianous*). Kyse oli varmaan aluksi ulkopuolisten antamasta nimityksestä. Heille Kristukseen uskovat olivat jotain muuta kuin juutalaisia, joiden eräänä lahkona Jeesukseen uskovia oli aiemmin pidetty. Heitä alettiin kutsua ”kristuslaisiksi”, ilmeisesti sillä oletuksella, että ”Kristus” oli erisnimi. Kävi niin, että alunperin ehkä pilkkanimeksi tarkoitettu nimitys hyväksyttiin niittenkin parissa, joita nimityksellä tarkoitettiin. Näinhän usein käy [esim. ”luterilaiset”, ”metodistit”, ”Paavalin synodi”]

Kolehti Jerusalemin seurakunnan hyväksi

Tuohon aikaan tuli Jerusalemissa profeettoja Antiokiaan. Muuan heistä, nimeltään Agabos, ilmoitti Hengen vaikutuksesta, että koko maailmaan oli tuleva suuri nälänhätä. Näin tapahtuikin Claudiuksen aikana. Opetuslapset päättivät antaa avustusta Juudeassa asuville veljille, kukin varojensa mukaan. Niin he tekivätkin ja lähettivät Barnabaksen ja Saulin viemään rahat seurakunnan vanhimmille (Apt. 11:27-30)

Siitä huolimatta, että Antiokian seurakunta ei enää ollut juutalainen, se ei kuitenkaan eronnut Jerusalemin kristillisestä alkuseurakunnasta, vaan oli siihen jatkuvasti yhteydessä. Tästä kertoi se, että Jerusalemin seurakunta oli lähettänyt Barnabaan Antiokiaan, ja että myöhemmin Jerusalemissa Antiokiaan tuli kristittyjä, joilla oli profetoimisen armolahja.

Tämä kertoo siitä, että kansallisista ja maantieteellisistä eroistaan huolimatta Kristuksen kirkko on yksi. Se on hajaantunut kaikkialle maailmaan, mutta silti sen eri seurakunnat ovat yhtä kirkkoa.

Tätähän Jeesus pyysi jo rukouksessaan viimeisellä ateriallaan:

Minä en rukoile vain heidän puolestaan, vaan myös niiden puolesta, jotka heidän todistuksensa tähden uskovat minuun. Minä rukoilen, että he kaikki olisivat yhtä, niin kuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa. Niin tulee heidänkin olla yhtä meidän kanssamme, jotta maailma uskoisi sinun lähettäneen minut (Joh. 17:20-21).

Nykyisin eri kirkkojen ja eri seurakuntien yhteys toteutuu monella eri tavalla. Yksi niistä on piispan virka. Piispan eräänä tehtävänä on ykseyden etsiminen ja varjeleminen. Sen merkinä on vaikkapa se, että kun uusi piispa valitaan, häntä on vihkimässä piispoja monista eri kirkoista. Näinhän meillä tapahtui viimeksi Teemu Laajasalon piispanvihkimyksessä Helsingissä. Tämän tarkoituksena on olla merkki siitä, että kirkko on uskossaan yksi.

Toinen merkki on se, että kristityt pitävät huolta toisistaan rahoillaan. Näin myös Antiokian seurakunta teki ja lähetti kunnan kolehdin äitiseurakunnalleen Jerusalemmille, rakkauden ja kunnioituksen osoituksena. Agabuksen profetoima nälänhätä tuli Palestiinaan v. 47-48 jKr. Se oli paha, ja se on mainittu myös Tacituksen ja Suetoniuksen kirjoituksissa. Avustus tuli siis tarpeeseen.